

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2, § 2, således ændret, og § 3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 162:

Forslag til lov om benzinforhandlerkontrakter.

Af Ole Espersen (S) m.fl.

(Fremsat 31/1 85. Første behandling 15/2 85. Betænkning 23/5 85).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Ole Espersen (S):

Jeg skal her ved andenbehandlingen opfordre også regeringspartierne til at indtage en anden, en positiv, holdning til det foreliggende lovforslag. For kort at rekapitulere baggrunden for ændringsforslagene skal jeg gøre status vedrørende selve forslaget.

I over 10 år har især de selvstændige benzinforhandlere energisk, men til dels forgæves argumenteret for urimeligheden i de meget lange uopsigelighedsbindinger for for-

handlerne. De store selskaber har lige så energisk argumenteret først for evigtvarende kontrakter eller 25 års eller 30 års kontrakter og i de sidste par år for, at det skulle være lovligt at indgå kontrakter på op til 10 års løbetid, samtidig med at de har krævet at bevare retten til fuldstændig på egen hånd at diskriminere forhandlerne for, igen på egen hånd, at bestemme strukturen i detailledet. Der er mobiliseret store ressourcer af juridisk og anden karakter, og stort set har de multinationale koncerner vundet.

Vi mener i mit parti, at disse forhold er helt uacceptable, og hvis – og det skal jeg dokumentere – regeringspartierne fortsat ubetinget står på olieselskabernes side, isolerer disse partier sig ganske voldsomt.

Vi har under sagens behandling i retsudvalget uopfordret modtaget henvendelser fra en række erhvervsorganisationer, henvendelser, som klart og grundigt gennemhuller de multinationale firmaers argumenter, som jo først og fremmest – og det har vel været det overraskende for os alle sammen – er gået på, at det nuværende bindingssystem skulle være en omsorgsforanstaltning for de små benzinforhandlere. Man kan undre sig over, at disse forhandlere så voldsomt og i så mange år så energisk har strittet imod ændringer, hvis der skulle være tale om omsorg. Det er i øvrigt sjældent, man oplever, at retten til at vise omsorg kombineres med et krav om 10 års forpligtelse til at modtage omsorgen. Argumentet er da også grundigt gennemhullet af en række erhvervsorganisationer, der som nævnt helt spontant har henvendt sig med støtte til retsudvalget.

De danske Handelsforeningers Fælles-Organisation, der repræsenterer 110.000 arbejdende mennesker i disse virksomheder, skriver: »... at der er tale om alt for lange uopsigelighedsbindinger. Der er tale om urimelige markedsføringsbestemmelser, når en detailhandler kan være bundet i op til 10 år til at skulle aftage varer til ukonkurrencedygtige priser, og at han i så lang en periode skal affinde sig med, at leverandøren optræder som direkte konkurrent gennem selskabsdetaildrift.«

Og citatet fortsætter:

»Det er derfor ikke nogen saglig argumentation, når selskaberne henviser til, at det nuværende bindingssystem skulle være en

[Ole Espersen]

omsorgsforanstaltning for de små forhandlere.«

Underskrevet: »Formanden Thorvald Helweg« – i øvrigt ridder af 1. grad af Dannebrogordenen. Det er min tilføjelse. »Direktør Erik Langsted« – ridder af 1. grad af Dannebrogordenen. Også min tilføjelse, selvfølgelig for at vise, at det er agtværdige borgere, forsvarere for dansk erhvervsliv gennem mange år, der henvender sig med dette ordvalg til folketinget.

En anden forening, Landsforeningen for Erhvervsinteresser, skriver, at de praktiserede langtidsbindinger »... kan bevirke konkurrenceforvriddning, omsætningsforvriddning, varefordyrelse, indskrænkning af næringsfriheden«.

Underskrevet: »Mogens Hyllested« – formand for Grossist-Sammenslutningen af 1930 i en længere årrække, medlem af repræsentantskabet for Grosserer-Societetet. Det var min tilføjelse.

Begge organisationer anbefaler – i øvrigt sammen med en helt klar anbefaling fra Håndværksrådet – at folketinget vedtager dette forslag. Der er vist ingen, der tør hævde, at disse organisationer på nogen måde er dækorganisationer hverken for socialdemokratiske eller fagforeningsbetonede synspunkter, eller hvad man ellers kunne finde på.

At Forbrugerrådet også, endda meget stærkt, anbefaler ud fra rene forbrugerinteresser, nævner jeg for fuldstændighedens skyld, og også Arbejderbevægelsens Erhvervsråd finder, at en lovgivning er stærkt påkrævet.

Jeg har også mærket mig, at stort set alle dagblades erhvervsjournalister har fundet det umuligt at forsvare den gældende retstilstand. Hvem forsvarer den så? Det gør alene de store olieselskabers organisationer, nemlig Industrirådet og Oliebranchens Fællesrepræsentation. Det sker med fynd og klem og ved hjælp af argumenter, som, hvad den manglende lodighed angår, har overrasket mange dybt, og jeg spørger, om det virkelig er politisk klogt af de fire regeringspartier således helt åbenbart alene at varetage disse multinationale koncerners interesser. Har man fuldstændig glemt de små erhvervsdrivende? Har man fuldstændig glemt forbrugerne? Hvorfor opgiver man her ganske og aldeles det sædvanlige krav om et frit marked?

Man havde ved førstebehandlingen fra disse partiers side alene, synes jeg, en formel argumentation: dels at der var nedsat et udvalg vedrørende monopollovgivningen, hvis arbejde i øvrigt højst kan medføre andre resultater for denne branche i løbet af 5–7 år, og i øvrigt har dette udvalgs nedsættelse intet med den foreliggende sag at gøre. Dels har man henvist til, at det er betænkeligt at lovgive for et bestemt område inden for erhvervslivet, men det har en lang række andre lande fundet nødvendigt. Det har De europæiske Fællesskaber fundet nødvendigt, og i øvrigt gør man det jo i forvejen også i Danmark. Man har en speciel lovgivning om restaurationsbranchens forhold til bryggerierne, ifølge hvilken man simpelt hen har forbudt det, som Arbejderbevægelsens Erhvervsråd ønskede at vi også skulle gøre, nemlig enhver forbindelse mellem fabrikkations- og grossistledet og detailedet. Det har vi afstået fra i denne omgang.

I sidste samling, vil jeg gerne tilføje, var regeringspartierne på samme måde ved at komme på kant med fornuftige og fremadrettede erhvervsorganisationers synspunkter, bl.a. også synspunkter fra de organisationer, jeg har nævnt her. Det drejede sig om den almindelige lovgivning om gældssanering. Da lykkedes det at skabe en situation, hvor hele folketinget kunne stå bag en særdeles påtrængt og særdeles rimelig reform.

Bl.a. for at opnå det har vi foreslået et par ændringer i vores oprindelige forslag. Vi har taget forpagternes forhold ud, ikke fordi deres vilkår er gode eller misundelsesværdige, men fordi de repræsenterer en anden problemstilling. Der er det jo ikke de mange års stavnsbinding, der er tale om, men det modsatte. Disse forpagtere har urimeligt korte opsigelsesvarsler, men vi erkender, at det er en anden problemstilling, og derfor har vi accepteret at udskyde den.

Vi har derudover ændret bindingsperioderne, således at en førstegangskontrakt kan laves på 3 år, hvis i øvrigt de af monopolmyndighederne opstillede regler er i orden. På 3 år kan man lave nye kontrakter; bestående kontrakter skal kunne opsiges med 1 års varsel. Denne forskel begrunder vi med, at vi ønsker en oprydning inden for et område, hvor der har været kaos og urimelige vilkår i adskillige år.

[Ole Espersen]

Endelig foreslår vi, at reglen om, at forhandleren kan overtage materiellet til den nedskrevne værdi, udgår. Det betyder, at selskaberne får en mulighed for chikane ved en stations overgang til forhandleren. Vi håber, at denne chikanemulighed ikke udnyttes, men vil selvfølgelig følge udviklingen på dette område.

Et flertal i retsudvalget har været enig om disse ændringsforslag, og jeg vil gerne takke det radikale venstre, SF og VS for samarbejdet om lovgivningen i det hele taget. Hvis jeg skal gøre det meget kort op, vil jeg sige, at nu har regeringspartierne muligheden for at vise, at det er folketinget og ikke de multinationale selskaber, der bestemmer her i landet.

Svend Åge Petersen (KF):

Hr. Ole Espersen nævnte, hvad ca. 50 pct. af deputationerne har givet udtryk for, men nævnte ikke med et eneste ord, hvad den anden halvpart af de mange deputationer, vi har haft i retsudvalget, har givet udtryk for. Der har været overordentlig mange af de såkaldt glemte små erhvervsdrivende, der har bedt os om at holde fingrene fra denne lov, og har udtalt, at lovforslaget var dårligt gennemarbejdet, og det synes jeg egentlig også godt hr. Ole Espersen kunne have fremhævet.

Ændringsforslagene fra socialdemokratiet om at tage forpagterne ud af lovforslaget gør absolut ikke forslaget som sådan dårligere, men der er stadig væk noget fantastisk urimeligt i dette ændringsforslag. Jeg vil godt citere:

»De ...nævnte kontrakter, som er indgået før lovens ikrafttræden, og som har længere løbetid end et år, kan opsiges med et års varsel.«

Man ønsker altså stadig væk i hvert fald fra socialdemokratiets side at lave dette grimme med tilbagevirkende kraft eller sagt på en anden måde; man ønsker at kunne gribe ind i allerede indgåede aftaler. Det kan vi naturligvis under ingen omstændigheder være med til, selv om det ikke er første gang, vi har set det i denne sæson.

Det undrer os faktisk også meget, at man fra socialdemokratiets side ikke har brugt fantasien lidt mere, således at man kunne have undgået dette med tilbagevirkende

kraft. Man har bevæget sig, men absolut ikke nok.

Ved lovforslagets første behandling fremhævede justitsministeren, at der efter en dagsorden stillet af det radikale venstre var blevet nedsat et højt kvalificeret udvalg – man kunne næsten sige professorudvalg – der skulle fremkomme med forslag til en modernisering af monopolkontrollen. Disse skal foreligge inden udgangen af 1985, altså inden udgangen af dette kalenderår, og derfor er det med en vis overraskelse, vi nu må konstatere i dag i udkastet til betænkningen, at de radikale går med til at glemme, hvad dette udvalg måtte komme og fortælle os i løbet af efteråret. Vi vil da godt bede de radikale om at fortælle os, hvorfor vi skal have et udvalg, når man ikke vil lytte til det.

Jeg tror helt personlig, at der kunne være grundlag for yderligere udvalgsbehandling, hvis socialdemokratiet på nuværende tidspunkt ville foreslå, at vi gik tilbage og kiggede på dette med den tilbagevirkende kraft. Jeg tror personlig, der ville være noget at drøfte dér, og måske kunne det få konsekvenser for tilslutningen til lovforslaget som helhed.

I det konservative folkeparti vil vi undlade at stemme til ændringsforslagene, uagtet nogle af dem gør lovforslaget som sådan en smule bedre, men vi vil stemme imod lovforslaget som helhed af de grunde, jeg tidligere har nævnt.

Bjørn Elmquist (V):

I mit parti har vi fra starten haft stor forståelse for de vanskeligheder, som det er blevet sagt til os at mange små og mindre benzinhandlere har, men vi har på den anden side henholdt os til det, som hele tiden har været klart, nemlig at vi er i gang med et reformarbejde for så vidt angår monopollovgivningen, og som justitsministeren sagde ved førstebehandlingen, som den konservative ordfører gentog nu for et øjeblik siden, og som jeg også vil fastslå, er det ikke et arbejde, der ligger langt ude i fremtiden. Det indtryk kunne man få ved at høre det, hr. Ole Espersen sagde før på socialdemokratiets vegne. Jeg synes umiddelbart, det lød, som om det lå 5-6-7-8 år ude i fremtiden, før man kunne forvente at få et resultat fra udvalget, men det er ikke rigtigt. Nu tør jeg ikke sige,

[Bjørn Elmquist]

om det var det, hr. Ole Espersen sagde, men skulle det indtryk have bundfældet sig, må jeg gå imod det. Det er inden udgangen af dette kalenderår – som det blev sagt for et øjeblik siden – at resultatet af disse overvejelser vil blive forelagt.

Vi synes nok, vi skylder socialdemokratiet at sige, at de er blevet klogere under udvalgsbehandlingen. Man undtager nu forpagternes forhold, og man er meget forsigtig med reguleringen og også med den tilbagevirkende kraft.

Jeg ved ikke, om der er noget vundet ved at få en ny udvalgsbehandling. Der er meget kort tid tilbage af dette folketingsår, så jeg tvivler på det, medmindre man ligefrem vil trække lovforslaget. Lad os arbejde hurtigt og samlet, så såre vi har resultatet af det udvalgsarbejde, justitsministeren har kørende.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg erindrer meget vel, at den tidligere ordfører for 1½ eller 2 år siden i dagspressen gav udtryk for – og jeg var ganske enig med ham – fuld forståelse for de urimeligheder, benzinforhandlerne var og er udsat for. Der er ikke sket noget som helst siden, heller ikke vedrørende fagedforbuddene, der heller ikke efter justitsministerens mening ser ud til at fungere på en rimelig måde. Der er ikke sket noget. Jo, det er overladt til et udvalg for 1½ år siden, men der er ikke sket noget.

Om det udvalg, hr. Bjørn Elmquist nævner, og hvor han spørger, om vi ikke kan vente på dette udvalg, vil jeg sige, at når jeg før sagde, at det ville vare 5-7 år, før benzinforhandlerne kan mærke resultatet af dette udvalgs arbejde, skyldes det, at der først skal komme et udkast til et lovforslag, baseret på en udvalgsbetænkning. Så skal det sendes til høring, så skal det drøftes i regeringen, og så skal det til folketinget, men det er sikkert den korteste del af perioden.

Først da skal monopolmyndighederne til at beskæftige sig med sagen. Og når man ser, at monopolmyndighederne i 8-10 år har beskæftiget sig med disse forhold uden på nogen måde at nå et resultat, der var tilfredsstillende – tilsynet gjorde det, monopolrådet gjorde det, men ankenævnet ødelagde det – må jeg sige, at det ville være forkert over for de mange mennesker, der til daglig, vil jeg

gerne sige til hr. Svend Åge Petersen, lider under den gældende retstilstand, hvis vi sagde: lad os nu vente en årrække og se. Vi synes, det er vigtigt, at forslaget så hurtigt som muligt kommer igennem.

Jeg vil sige om de paneler, der har været i retsudvalget, at selv om man ikke må referere, tror jeg, at man vil erkende, at de repræsentative af dem er dem, jeg har nævnt her. Jeg ved, at et af de paneler, der kom, var sammensat og opstillet på initiativ af selskabet. Det er der ikke noget galt i, men det øger ikke repræsentativiteten.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Der er nu faldet forskellige udtalelser fra henholdsvis de konservative og venstres ordfører.

Jeg vil gerne have opklaret til brug for de videre overvejelser: mener de konservative, at der er mulighed for, at man vil stemme for lovforslaget, hvis vi rører ved dette med, at der kun er 1½ år – det er det, der er – til, at man fra en ejers side kan opsiges kontrakten? Jeg vil gerne have det bekræftet heroppefra. Så synes jeg, det er umagen værd at tage en diskussion i udvalget om, hvor langt et årsmål man vil have.

Jeg vil gerne spørge venstre: hvis vi rører ved bestemmelsen om, hvornår det kan træde i kraft og bruges fra ejernes side, er der så mulighed for, at vi bliver enige om dette lovforslag?

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

Jeg vil først spørge hr. Ole Espersen, om det, der lå i det sidste, der udtaltes her, om det repræsentative, har noget at gøre med, om det er mennesker med ridderkors eller små næringsdrivende, der har foretræde for udvalget. Jeg tror, hr. Ole Espersen udpegede den første gruppe.

Hr. Bernhard Baunsgaard stillede et spørgsmål til de konservative og senere til venstre. Jeg vil godt gentage, at jeg sagde: det er min personlige opfattelse, at var der lidt mere fantasi, så vi kunne undgå det tilbagevirkende i dette lovforslag, så havde der været mulighed for en lidt anden tilslutning til lovforslaget som helhed. Hvis det skal ud-

[Svend Åge Petersen]

møntes i en yderligere udvalgsbehandling, så siger jeg ja tak.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Når jeg lidt spøgefuldt talte om ridderkors, var det naturligvis, fordi jeg dér fandt en vis form for repræsentativitet, også i forholdet til venstre og det konservative folkeparti, og det synes jeg er vigtigt.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det glæder mig naturligvis, at den konservative ordfører er parat til at drøfte forslaget endnu en gang i udvalget for at se, om vi kan blive enige. Men jeg havde nær sagt, at én konservativ svale gør jo ingen sommer. Hvad med venstre? Vil venstre også efter en eventuel drøftelse være parat til at stemme for dette lovforslag, hvis vi rører ved de 1½ år, det i realiteten drejer sig om for de »ejede« benzinforhandlere?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg må sige, at som jeg har opfattet den konservative ordførers indlæg, var det en noget hypotetisk situation, han talte om. Nu har vi jo ikke det, der hedder konjunktiv, på dansk: ville have gjort osv., hvis det havde været anderledes. Men hvis vi på et tidligere tidspunkt i samlingen – sådan måtte jeg forstå den konservative ordfører – havde haft en anden holdning til det med den tilbagevirkende kraft, så kunne man måske have opnået andre resultater. Jeg tør ikke sige det.

For mit eget vedkommende, som jeg har forstået tingene, mener jeg, at vi i hvert fald må vente på den udvalgsrapport, der kommer fra justitsministeriet, så vi får det passet ind i den store sammenhæng. Derfor sagde jeg i mit første indlæg heroppefra, at jeg ikke tror på, at vi kan nå at få det gjort færdig i den korte tid, der er tilbage af denne folketingssamling. Så min udlægning af teksten må være, at det hjælper ikke noget med en fornyet behandling i retsudvalget af dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg takker venstres ordfører for et klart svar. Det vil være spildt ulejlighed at prøve at blive enige om dette lovforslag, for det er klart, at alle fire regeringspartier skal med, ellers bliver der ikke noget ud af det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 3, § 3, således ændret, ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af § 4, § 4 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 5, § 5, således ændret, ændringsforslag nr. 6 og § 6, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 192:

Forslag til lov om ændring af myndighedsloven.

Af Korneliusen (S) m.fl.

(Fremsat 27/2 85. Første behandling 11/4 85. Betænkning 14/5 85).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling